

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROZWOJU I FINANSÓW¹⁾

z dnia stycznia 2017 r.

w sprawie funkcjonowania systemu płatności

Na podstawie art. 19b ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami (Dz. U. z 2016 r. poz. 1224 i 1997) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) kryteria oceny zasad funkcjonowania systemu płatności;
- 2) szczegółowy zakres informacji oraz rodzaj dokumentów dołączanych do wniosku o udzielenie zgody na prowadzenie systemu płatności;
- 3) szczegółowy zakres informacji, o których mowa w art. 17b i art. 18 ust. 6a ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami, zwanej dalej „ustawą”.

§ 2. Prezes NBP dokonuje oceny zasad funkcjonowania systemu płatności w oparciu o ustalenia, czy zasady te:

- 1) precyzyjnie określają prawa i obowiązki podmiotu prowadzącego system płatności, uczestników oraz podmiotów, którym zostały powierzone zadania związane z funkcjonowaniem systemu płatności, w tym dostawców infrastruktury technicznej;
- 2) w zakresie dostępu do systemu płatności zostały określone według obiektywnych, równych i proporcjonalnych kryteriów;,
- 3) uwzględniają plan ciągłości działania systemu płatności, umożliwiającą utrzymanie funkcji krytycznych tego systemu;,

¹⁾ Minister Rozwoju i Finansów kieruje działem administracji rządowej - instytucje finansowe, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 września 2016 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju i Finansów (Dz. U. poz. 1595).

- 4) w zakresie zarządzania ryzykiem zapewniają sprawność i bezpieczeństwo funkcjonowania systemu płatności oraz systemów płatności i infrastruktury innego rodzaju, z którymi jest powiązane funkcjonowanie systemu płatności;
- 5) zapewniają monitorowanie realizacji zleceń rozrachunku;
- 6) zapewniają właściwe zabezpieczenie ekspozycji kredytowej podmiotu prowadzącego system płatności oraz wszystkich uczestników tego systemu;
- 7) zapewniają sprawność i bezpieczeństwo funkcjonowania systemu płatności w przypadku niewykonania zobowiązań przez uczestników systemu płatności;
- 8) zapewniają sprawność i bezpieczeństwo rozliczania i rozrachunku zleceń rozrachunku;
- 9) nie powodują zagrożeń dla stabilności systemu finansowego, w szczególności systemu płatniczego;
- 10) zapewniają skuteczność, rzetelność i przejrzystość zarządzania systemem płatności;
- 11) w zakresie systemu informatycznego i stosowanych technologii zapewniają:
 - a) odpowiedni poziom niezawodności tych systemów informatycznych i stosowanych technologii,
 - b) właściwe zabezpieczenie przed nieuprawnionym dostępem lub ingerencją z zewnątrz,
 - c) integralność i bezpieczeństwo przetwarzanych informacji, w tym poprzez stosowanie bezpiecznych, szyfrowanych kanałów komunikacji;
- 12) zapewniają dostęp do informacji o prawach i obowiązkach uczestników oraz podmiotu prowadzącego system płatności oraz o ryzyku związanym z uczestnictwem w systemie płatności.

§ 3. Dokumenty i informacje, o których mowa w art. 17 ust. 2 ustawy, dołączane do wniosku o udzielenie zgody na prowadzenie systemu płatności obejmują:

- 1) dane o podmiocie prowadzącym system płatności;
- 2) regulacje wewnętrzne regulujące zasady funkcjonowania systemu płatności;
- 3) procedurę przekazywania uczestnikom systemu płatności oraz podmiotom, które zamierzają zostać uczestnikami tego systemu, informacji o prawach i obowiązkach uczestników systemu płatności i podmiotu prowadzącego ten system oraz o ryzyku, związanym z uczestnictwem w systemie płatności;
- 4) dane o potencjalnych uczestnikach systemu płatności oraz o podmiotach, z którymi podmiot prowadzący system płatności zamierza współpracować, w tym w zakresie wspierania płynności tych podmiotów;

- 5) typy zleceń rozrachunku przetwarzanych w systemie płatności;
- 6) procedurę przetwarzania zleceń rozrachunku i dokonywania rozrachunku, wskazującą moment wprowadzenia zlecenia rozrachunku do systemu płatności oraz moment, od którego zlecenie rozrachunku nie może zostać odwołane przez jego uczestnika lub osobę trzecią;
- 7) opis przepływu komunikatów w systemie płatności;
- 8) opis przepływu środków pieniężnych pomiędzy uczestnikami systemu płatności i podmiotem prowadzącym ten system ;
- 9) opis struktury organizacyjnej podmiotu prowadzącego system płatności, wraz z jej schematem graficznym;
- 10) opis systemu kontroli wewnętrznej podmiotu prowadzącego system płatności;
- 11) procedurę monitorowania i rejestrowania realizacji zleceń rozrachunku;
- 12) procedurę zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka występującego w związku z funkcjonowaniem systemu płatności;
- 13) procedurę określającą zasady postępowania w przypadku niewykonania zobowiązań przez uczestników systemu płatności;
- 14) wskazanie zidentyfikowanych funkcji krytycznych systemu płatności oraz planu ciągłości działania systemu płatności;
- 15) procedurę postępowania w przypadku wystąpienia incydentu, o którym mowa w art. 18 ust. 6a pkt 1 ustawy;
- 16) wskazanie rozwiązań technologicznych, z uwzględnieniem architektury systemów teleinformatycznych, w tym w zakresie:
 - a) produkcyjnego i zapasowego środowiska teleinformatycznego,
 - b) sposobu monitorowania realizacji zleceń rozrachunku,
 - c) przepływu danych,
 - d) bezpieczeństwa danych i systemów;
- 17) procedurę fizycznego i zdalnego zabezpieczenia przed niepożądanym dostępem do infrastruktury systemu płatności;
- 18) metodykę przeprowadzania testów bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych i planu ciągłości działania;
- 19) zasady dotyczące funkcjonowania systemu opłat i kar w relacjach pomiędzy wszystkimi uczestnikami systemu płatności i podmiotem prowadzącym ten system;

- 20) wzory umów określających prawne powiązania pomiędzy uczestnikami systemu płatności oraz pomiędzy niebędącym jego uczestnikiem podmiotem prowadzącym taki system a jego uczestnikami, związane z uczestnictwem w systemie płatności oraz jego funkcjonowaniem;
- 21) wyniki audytu systemu teleinformatycznego lub operacyjnego przeprowadzonego przez podmiot zewnętrzny, jeżeli został dokonany;
- 22) poświadczenia zgodności funkcjonowania systemu płatności z międzynarodowymi normami i standardami, jeżeli zostały uzyskane;
- 23) oświadczenie o planowanym terminie rozpoczęcia funkcjonowania systemu płatności.

§ 4. Dokumenty i informacje przekazywane Prezesowi NBP w przypadku, o którym mowa w art. 17b ustawy, obejmują dokumenty i informacje wskazane w § 3 pkt 5-8, 11-16, 18, 21 i 22 w zakresie związanym z funkcjonowaniem porozumienia o międzysystemowej realizacji zleceń rozrachunku.

§ 5. 1. Podmiot prowadzący system płatności przekazuje Prezesowi NBP, w ujęciu miesięcznym, kwartalne informacje o:

- 1) dostępności operacyjnej i przepustowości systemu płatności;
- 2) liczbie i wartości zleceń rozrachunku, ze wskazaniem:
 - a) sesji rozliczeniowej i rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym,
 - b) zleceń rozrachunków niezrealizowanych na koniec zamierzonego dnia roboczego systemu,
 - c) krajowych i transgranicznych zleceń rozrachunku,
 - d) poszczególnych uczestników,
 - e) zleceń płatniczych;
- 3) liczbie dni operacyjnych systemu płatności;
- 4) wielkości środków wykorzystanych w ramach systemu gwarantowania rozliczeń lub rozrachunku zleceń rozrachunku.

2. Podmiot prowadzący system płatności przekazuje Prezesowi NBP informacje o:

- 1) wynikach przeprowadzonych testów warunków skrajnych, jeżeli zostały one przeprowadzone;
- 2) uczestnikach pośrednich, ze wskazaniem uczestników powiązanych z takimi uczestnikami.

§ 6. Informacja o incydencie, o którym mowa w art. 18 ust. 6a pkt 1 ustawy, obejmuje:

- 1) nazwę podmiotu prowadzącego system płatności;
- 2) nazwę systemu płatności;
- 3) opis incydentu, ze wskazaniem:
 - a) daty i godziny wystąpienia i zakończenia incydentu oraz jego wykrycia,
 - b) przyczyny incydentu,
 - c) wpływu incydentu na funkcjonalność operacyjną systemu płatności, ze wskazaniem czasu niedostępności,
 - d) opisu przebiegu incydentu;
- 4) opis skutku incydentu;
- 5) opis działania podjętego w celu usunięcia incydentu;
- 6) planowane działania w celu zapobieżenia wystąpieniu podobnych przypadków w przyszłości.

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ROZWOJU I FINANSÓW

ZA ZGODNOŚĆ POD WZGLĘDEM PRAWNYM,
LEGISLACYJNYM I REDAKCYJNYM

Monika Studzińska

Zastępca Dyrektora

Departamentu Prawnego w Ministerstwie Finansów

/podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym/

UZASADNIENIE

Niniejsze rozporządzenie stanowi wykonanie przewidzianego w art. 19b ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami (Dz. U. z 2016 r. poz. 1224 i 1997), zwanej dalej „ustawą”, upoważnienia dla ministra właściwego do spraw instytucji finansowych do określenia, po zasięgnięciu opinii Prezesa NBP, kryteriów oceny zasad funkcjonowania systemu płatności, szczegółowego zakresu informacji i dokumentów dołączanych do wniosku o udzielenie zgody na prowadzenie systemu płatności oraz szczegółowego zakresu informacji oraz sposobu i trybu wykonywania obowiązków informacyjnych związanych z prowadzeniem systemu płatności, o których mowa w art. 17b i art. 18 ust. 6a ustawy.

Przy wydaniu rozporządzenia minister właściwy do spraw instytucji finansowych kieruje się koniecznością zapewnienia prawidłowości, bezpieczeństwa i sprawności funkcjonowania systemów płatności oraz powiązanej infrastruktury, systemów płatności i schematów płatniczych, jak również koniecznością zapewnienia kompletności i wiarygodności przekazywanych informacji i dokumentów.

Upoważnienie ma charakter obligatoryjny, a przepisy wykonawcze, które mają być wydane na jego podstawie, są niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania regulacji ustawowej, tj. do sprawowania przez Prezesa NBP nadzoru systemowego nad systemami płatności, określonego w ustawie.

W projekcie rozporządzenia wskazano szczegółowe wytyczne, w oparciu o które Prezes NBP dokonuje oceny zasad funkcjonowania systemu płatności. Wytyczne precyzują trzy kryteria ogólne dokonywanej oceny systemu, wskazane w art. 18 ust. 1 ustawy (*a contrario*), tj.: zgodność z prawem, bezpieczeństwo i sprawność funkcjonowania schematu płatniczego.

Wśród wytycznych szczegółowych oceny systemu wskazano m.in. na brak zagrożenia dla stabilności systemu finansowego, w tym w szczególności systemu płatniczego, gdyż sprawowany nadzór nad funkcjonowaniem systemów płatności jest konsekwencją jednego z głównych zadań NBP, polegającego na działaniu na rzecz stabilności systemu płatniczego, jako elementu systemu finansowego. Ponadto zasady funkcjonowania systemu płatności powinny również odpowiednio regulować kwestie zarządzania różnymi rodzajami ryzyka, jakie mogą występować w związku z funkcjonowaniem systemu płatności. Właściwe zarządzanie ryzykiem z jednej strony zabezpiecza interesy uczestników systemu (instytucji finansowych), z drugiej infrastruktury i podmiotów, które pośrednio są powiązane z funkcjonowaniem systemów, w tym z klientami, zlecającymi transfer środków pieniężnych w obrocie bezgotówkowym. Wskazać również należy na kryteria odnoszące się do obowiązku zachowania transparentności kluczowych zasad względem uczestników. Zasady funkcjonowania systemu płatności powinny w szczególności precyzyjnie określać prawa i obowiązki wszystkich podmiotów związanych z funkcjonowaniem systemu, zapewniać

przekazywanie uczestnikom informacji o występującym ryzyku w systemie, czy też zapewniać przejrzyste zarządzanie systemem płatności.

Projekt określa zakres informacji, jakie powinny znaleźć się w dokumentach dołączanych do wniosku o udzielenie zgody na prowadzenie systemu płatności. Zakres informacji ma dać podstawę do dokonania oceny zgodności z prawem, sprawności i bezpieczeństwa funkcjonowania systemu płatności, uszczegółowionych w § 2 projektu rozporządzenia. Przede wszystkim przepis ten stanowi uszczegółowienie informacji i dokumentów wymienionych w art. 17 ust. 2 ustawy. W tym zakresie wymagane będzie przedstawienie szczegółowych informacji o przetwarzaniu zleceń rozrachunku w systemie, począwszy od typów zleceń realizowanych w ramach systemu, poprzez zasady ich składania, przepływie komunikatów, aż do informacji o finalizacji procesu rozrachunku, wiążącego transfer środków pieniężnych pomiędzy uczestnikami. Do wniosku powinny również zostać dołączone dokumenty wskazujące na informacje związane z rozwiązaniami technologicznymi, w tym architekturą systemów teleinformatycznych, stosowanych w ramach systemu. Jest to niezbędne do oceny, czy planowana infrastruktura teleinformatyczna będzie odporna na występujące zagrożenia w cyberprzestrzeni, a także pozwoli zachować bezpieczeństwo danych. Wymagane będą również dokumenty w zakresie zabezpieczenia systemu płatności i jego uczestników przez skutkiem negatywnych zjawisk, jakie mogą wystąpić w związku z funkcjonowaniem systemu płatności. Obejmują one swoim zakresem m.in. procedurę identyfikacji funkcji krytycznych oraz odpowiedni plan ciągłości działania, czy też postępowanie na wypadek niewykonania zobowiązań przez uczestników.

Regulacja dotyczy dokumentów i informacji dołączanych w przypadku zawierania pomiędzy co najmniej dwoma systemami płatności porozumienia o międzysystemowej realizacji zleceń rozrachunku. Z uwagi na doniosłość skutków, jakie wywołują wzajemnie wobec siebie powiązane systemy, niezbędna jest analiza praktycznie tych samych aspektów, które dotyczą pojedynczego systemu płatności, aczkolwiek w ujęciu odnoszącym się do planowanego powiązania między systemami. W związku z tym wymagania w zakresie dokumentów i informacji dołączanych w niniejszym przypadku są zbieżne z wymaganiami określonymi w § 3, odnoszącym się do wniosku o wydanie zgody na prowadzenie systemu płatności, z wyłączeniem zakresu spraw, które nie dotyczą porozumienia, tj. przede wszystkim związanymi z uczestnictwem.

Projektowane przepisy precyzują wynikający z art. 18 ust. 6a pkt 2 ustawy obowiązek przekazywania informacji w zakresie danych dotyczących bieżącego funkcjonowania systemu. Podmiot prowadzący system płatności będzie zobowiązany do przedstawienia kwartalnych informacji w ujęciu miesięcznym (ust. 1) o dostępności operacyjnej i przepustowości systemu, a także o liczbie i wartości zrealizowanych zleceniach rozrachunku, z uwzględnieniem podziału m.in. na zlecenia płatnicze, sesje rozliczeniowe lub rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym, zlecenia niezrealizowane na koniec zamierzonego dnia roboczego, czy też w odniesieniu do poszczególnych uczestników, w tym przede wszystkim kluczowych dla funkcjonowania systemu płatności. Podmiot prowadzący system płatności będzie również zobowiązany, na bieżąco, przekazywać informacje o wykonanych testach warunków skrajnych, jeżeli zostaną przeprowadzone oraz o uczestnikach pośrednich, którzy funkcjonują w ramach systemu.

Określono także zakres informacji dotyczących incydentu zaistniałego w ramach systemu, przekazywanego zgodnie z art. 18 ust. 6a pkt 1 ustawy, z uwzględnieniem m.in. informacji o planowanych działaniach zmierzających do zapobiegnięcia podobnemu incydentowi w przyszłości.

Rozporządzenia wejdzie w życie w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia. Termin ten umożliwi Narodowemu Bankowi Polskiemu niezwłoczne podejmowanie czynności wskazanych w rozporządzeniu, tj. dokonywanie oceny funkcjonowania systemów płatności, oceny dokumentów składanych w procesie wydania zgody na prowadzenie systemu płatności oraz monitorowanie wykonywania obowiązku informacyjnego przez podmioty zobowiązane. Jest to także okres wystarczający na przygotowanie NBP do ww. działań, z drugiej strony – na zapoznanie się z nowymi regulacjami przez podmioty, których będą one dotyczyć. Przemawia to także za odstąpieniem od wynikającej z postanowień uchwały Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie zaleceń ujednoczenia terminów wejścia w życie niektórych aktów normatywnych (M.P. poz. 205) zasady ustalania na dzień 1 stycznia albo 1 czerwca daty wejścia w życie przepisów określających warunki prowadzenia działalności gospodarczej.

Zawarte w projekcie regulacje nie stanowią przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) dlatego też projekt nie podlega procedurze notyfikacji.

Regulacja mieści się w zakresie przedmiotowym zagadnień podlegających konsultacjom z Europejskim Bankiem Centralnym, zgodnie z art. 2 ust. 1 decyzji Rady Nr 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych (Dz. Urz. UE L 189 z 03.07.1998, s. 42).

Rozporządzenie zostanie wydane po zasięgnięciu opinii Prezesa Narodowego Banku Polskiego.

Stosownie do art. 4 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt zostanie zamieszczony w wykazie prac legislacyjnych.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa, w związku z art. § 52 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016 r. poz. 1006), projekt zostanie udostępniony na stronie rządowego informatora teleinformatycznego – Biuletynu Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.